

הבורסה בשנת 2019

המסחר בבורסה בתל-אביב התאפיין בעליות שערים, בדומה לבורסות המובילות בעולם; מדד ת"א-35 עלה השנה בכ-15% זאת לעומת עלייה ממוצעת של כ-9% בבורסות אירופה.

מדד ת"א-125 עלה השנה בכ-20% והגיע לשיא כל הזמנים.

בחמש השנים האחרונות 2015-2019 מדדי ת"א-טכנולוגיה ות"א-נדל"ן מובילים בתשואה מצטברת של כ-138% וכ-115%, בהתאמה.

סה"כ גיוסו בשוק המניות כ-11 מיליארד שקל – גבוה בכ-64% לעומת הגיוס בשנה הקודמת;

השנה הצטרפו לבורסה 7 חברות חדשות שגייסו כ-3.2 מיליארד שקל, מתוכן 5 חברות גדולות שהתווספו למדד הדגל ת"א-90, ו-3 חברות חדשות נוספות הרשומות למסחר בארה"ב ביצעו רישום כפול בתל-אביב.

בנוסף, 7 חברות חדשות נרשמו בבורסה באמצעות הכנסת פעילותן לחברות בורסאיות ללא פעילות (חברות מעטפת).

בין ההנפקות הראשוניות השנה בלטה בגודלה הצעת המכר של "ישראלכרט" עם גיוס של כ-1.8 מיליארד שקל.

החברות הנסחרות בבורסה גייסו במהלך השנה סך של כ-7.7 מיליארד שקל;

השנה מכרו בעלי עניין מניות בשווי של יותר מכ-5.5 מיליארד שקל, שהעלו את שיעור החזקות הציבור לכ-59%.

מחזור המסחר היומי במניות (כולל קרנות סל) הסתכם בכ-1.3 מיליארד שקל;
מחזור המסחר היומי באיגרות חוב (כולל קרנות סל) הסתכם בכ-3.5 מיליארד שקל;

עליות שערים אפיינו את מרבית איגרות החוב – חברות וממשלתיות – בדומה למגמה הכלל העולמית ובהשפעת הותרת הריבית במשק ללא שינוי ואף ציפיות להורדתה.

כ-61 מיליארד שקל גויסו בהנפקות של אג"ח חברות לציבור ולמוסדיים וכ-3 מיליארד שקל נוספים גויסו בהנפקות של אג"ח מובנות;
3 מנפיקות אג"ח חדשות גייסו כ-1.6 מיליארד שקל מהציבור, ביניהן החברה הממשלתית – "מקורות";

הסקטור הפיננסי, בעיקר הבנקים הגדולים, הגביר את היקף הגיוסים בשוק איגרות החוב וגייס כ-27 מיליארד שקל;

הסקטור הריאלי גייס השנה כ-32 מיליארד שקל – חברות הנדל"ן ממשיכות להוביל עם גיוס חוב המהווה כ-64% מגיוסי הסקטור הריאלי;

איגרות החוב של ממשלת ישראל תתווספנה למדד האג"ח הממשלתי העולמי (WGBI) החל במרץ

2020

בבורסה נסחרות 569 קרנות סל ולראשונה נרשמו למסחר השנה 23 קרנות חוץ של "בלאקרוק" הנסחרות גם בחו"ל.

שווי החזקות הציבור בקרנות הסל מגיע לכ-94 מיליארד שקל;

בשנת 2019 השקיע הציבור כ-2.9 מיליארד שקל בקרנות סל העוקבות אחר מדדי מניות בתל-אביב, מתוכם כ-1.7 מיליארד שקל בקרנות סל על מדד ת"א בנקים-5.

נורית דרור, יחידת המחקר

שוק המניות שערי המניות

בסיכום שנת 2019 עלה מדד ת"א-35 בכ-15%, לאחר ירידה של כ-3% בשנת 2018, והוא נמוך בכ-2% בלבד מהשיא בו היה באוגוסט 2015.

המסחר בתל-אביב התאפיין בעליות שערים, בדומה לבורסות מובילות בעולם. עליות השערים שהחלו כתיקון לירידות החדות שנרשמו בשווקים בעולם בדצמבר 2018, נתמכו בעיקר ע"י ריביות נמוכות עד שליליות והרחבות מוניטריות ע"י בנקים מרכזיים בעולם.

לעליית המדד השנה תרמו מרבית המניות הכלולות במדד, ובעיקר מניית בנק **דיסקונט** שעלתה בכ-40% ותרמה כ-2.5% לעליית המדד, ומניות **קבוצת עזריאלי** ובנק **מזרחי טפחות** שעלו בכ-54% ובכ-48% בהתאמה, ותרמו יחד כ-4% לעליית המדד. מנגד מניות **טבע** ו**כיל** שירדו בכ-40% ובכ-20%, בהתאמה, תרמו למיתון העלייה.

בערכים שקליים, מדד ת"א-35 עלה בשנת 2019 בכ-15%, לעומת עלייה של כ-21% במדד NASDAQ 100, ולעומת עלייה ממוצעת של עד כ-9% במדדי מניות מובילים באירופה, בהם ה-FTSE 100 שעלה בכ-1% בלבד.

מדד ת"א-90 זינק השנה בכ-35%, לאחר ירידה של 3% בשנת 2018, כאשר עליית מניות הטכנולוגיה והנדל"ן, המהוות יחד כ-53% משווי המדד, עלו בכ-65% ובכ-52% בהתאמה.

מדד ת"א-125 שעלה בכ-20% השנה, הגיע לשיא כל הזמנים, וזאת בדומה למדדי המניות המובילים בארה"ב.

הגורמים החיוביים העיקריים שהשפיעו על שוק המניות בתל-אביב היו:

- ריבית בנק ישראל שנמצאת ברמה נמוכה של 0.25% החל בדצמבר 2018 וצפויה לרדת ל-0.1%, בדומה למגמה הכלל עולמית ועל רקע אינפלציה בשיעור נמוך מ-1% בשנת 2019 – הרף התחתון של יעד האינפלציה שהציבה הממשלה. הריבית הנמוכה תרמה לעלייה ברווחיות החברות, בעיקר חברות הנדל"ן והבנקים, ולגיוסים ערים בשוקי המניות ואיגרות החוב.

* כל הנתונים בסקירה זו הינם במונחים נומינליים, אומדן נכון ל-5.12.2019.

- נתונים מאקרו כלכליים חיוביים:
 - עלייה צפויה של התוצר המקומי הגולמי בכ-3% בשנת 2019 – נמוך אך במעט מעלייתו בשנים 2017-2018 (3.4% בממוצע);
 - עלייה במדד המשולב בקצב דומה לזה שאפיין אותו בשנים האחרונות (0.3% בחודש);
 - שיעור האבטלה במשק ממשיך להיות נמוך ולקראת סוף השנה ירד לרמת שפל היסטורי של 3.4%, לעומת כ-4.3% בסוף שנת 2018;
 - חברת דירוג האשראי הבינלאומית **S&P** מאשררת את דירוג האשראי הגבוה בכל הזמנים של ישראל (AA-) תחזית יציבה) והופכת אותו מזמני (שנקבע באוגוסט 2018) לקבוע (בינואר 2019) ומאשררת אותו שוב באוגוסט 2019. חברת דירוג האשראי הבינלאומית **Fitch** אשררה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם תחזית יציבה (במרץ וגם באוגוסט 2019).

- **במישור הבינלאומי תרמו:** הורדות ריבית לצד הרחבות מוניטריות כמותיות ע"י בנקים מרכזיים בעולם, ביניהם הפד שהוריד את הריבית ברבע אחוז שלוש פעמים במחצית השנייה של 2019 לרמה של 1.5%-1.75% והודיע על רכישות ענק של אג"ח ממשלת ארה"ב החל באוקטובר, והבנק המרכזי באירופה (EOB) שהוריד את הריבית על פיקדונות ב-0.1% לרמה של מינוס חצי אחוז והודיע על רכישת אג"ח ממשלתי החל מנובמבר.

הגורמים השלייליים העיקריים שהשפיעו במהלך השנה על שוק המניות בארץ היו:

- החלשות הדולר והאירו בכ-7% ובכ-10% ביחס לשקל, בהתאמה, המשפיעה שלילית על הכנסות חברות המייצאות לארה"ב ולאירופה. החלשות הדולר הושפעה הן מירידת ריבית הפד והן מהפסקת רכישות דולרים ע"י בנק ישראל החל בינואר 2019. בנובמבר 2019 חידש בנק ישראל את רכישות המטבע.
- עלייה בגירעון הממשלתי שהוחרפה עקב אי הקמת ממשלה חדשה - תוקצב גירעון בשיעור של 2.9% בשנת 2019 בדומה לשיעור הגירעון בשנת 2018, כשבפועל מסתמן גירעון שנתי בשיעור של כ-3.8% בשנת 2019.
- עלייה צפויה ביחס חוב תוצר גם ב-2019 עקב העלייה בגירעון הממשלתי במקביל לירידה קלה בשיעור הצמיחה.

• במישור הבינלאומי:

- האטה גלובלית – הצמיחה נמשכת אך בקצב נמוך. כלכלני ארגון ה-OECD צופים צמיחה עולמית של 3% ב-2019 – הרמה נמוכה ביותר מאז המשבר הכלכלי של 2008 וזאת לעומת צמיחה של כ-3.7% בשנת 2018. בארה"ב צפויה צמיחה של כ-2.3% לעומת צמיחה של כ-2.9% בשנת 2018, בסין קצב צמיחה של כ-6% בשנת 2019 – הנמוך ביותר מאז שנת 1992, ובמדינות אירופה צמיחה כמעט אפסית.

להאטה תרמו: מלחמת הסחר בין המעצמות ארה"ב וסין, ה"ברקזיט" (- יציאת בריטניה מהאיחוד האירופאי) שטרם התגבש לכדי הסכם ונדחה בפעם השלישית לינואר 2020, מתחים גיאו-פוליטיים במזרח התיכון שלהם השפעה גם על מחיר הנפט (שעלה בכ-16% לכ-63 דולר לחבית).

עלויות שערים חדות אפיינו את מרבית המדדים הענפיים, בראשם מדדי **ת"א-נדל"ן** ות"א-טכנולוגיה שזינקו השנה בכ-65% ובכ-52% בהתאמה. מדדים אלה הינם גם המובילים בעלייה של כ-115% וכ-138% בהתאמה בחמש השנים האחרונות 2015-2019.

לוח 1: תשואת מדדי המניות:

	2015-2019	2018	2019	
ת"א-35	15%	3%-	15%	
ת"א-90	76%	-3%	35%	
ת"א-125	24%	-2%	20%	
ת"א-SME60	13%	-23%	4%	

2015-2019	2018	2019	
102%	5%	23%	ת"א בנקים-5
115%	-11%	65%	ת"א-נדל"ן
66%	-2%	38%	ת"א טק-עילית
138%	2%	52%	ת"א-טכנולוגיה
-67%	-26%	-19%	ת"א-ביומד
-10%	4%	-6%	ת"א-נפט וגז

בשנת 2019 הושקו שני מדדים חדשים:

מדד ת"א-תשתיות אנרגיה שהושק ב-1 ביולי 2019 – כולל את המניות של חברות הכלולות בתת-ענף אנרגיה, אשר בענף "אנרגיה וחיפוי נפט וגז" ואת המניות של חברות אנרגיה הכלולות בתת-ענף קלינטק שבענף "טכנולוגיה".

במדד כיום 13 חברות (6 אנרגיה ו-7 קלינטק), בעלות שווי שוק כולל של כ-39 מיליארד שקל. מבין החברות הכלולות במדד: 3 חברות כלולות גם במדד ת"א-35, 5 חברות כלולות גם במדד בת"א-90 ו-5 חברות כלולות גם במדד בת"א-צמיחה. המדד עלה בכ-15% מאז השקתו ועד סוף 2019.

מדד התנודתיות - מדד VTA35 שהושק ב-16 ביולי 2019 - מייצג את רמת התנודתיות הגלומה באופציות על מדד ת"א-35 הנסחרות בבורסה. מדד VTA35 פותח בבורסה תוך התאמה למאפיינים הייחודיים של שוק הנגזרים בבורסה בתל-אביב והוא משקף את סטיית התקן הגלומה באופציות על מדד ת"א-35, ל-30 הימים הבאים, במונחים שנתיים, באחוזים. המדד מחושב ומפורסם ברציפות, מידי 15 שניות, החל מתחילת המסחר הרציף בשוק המניות ועד תום המסחר בנגזרים.

עם השקת מדד VTA35 הבורסה יישרה קו עם בורסות נגזרים מובילות להן יש מדדי תנודתיות, דוגמת: VIX ("מדד הפחד") בבורסת CBOE, VSTOXX בבורסת EUREX, VFTSE בבורסת Euronext.

מאז השקת המדד, נעו שערי הנעילה של המדד ברמות של בין 10 ל 19 נקודות. נכון לסוף שנת 2019 עומד המדד על כ-11 נקודות – רמה נמוכה יחסית. ב-14 באוגוסט בעקבות ירידות חדות בבורסות בעולם, זינק מדד VTA35 בכ-30% במהלך המסחר והגיע לשער של 20 נקודות - רמתו הגבוהה ביותר במהלך השנה. העלייה בסטיית התקן באותו יום התבטאה גם במחזור מסחר גבוה, בהיקף של כ-184 אלף יחידות באופציות על מדד ת"א-35 (מזה, כ-95 אלף יחידות אופציות שבועיות).

ענף הנדל"ן, הענף הגדול ביותר בבורסה, פוצל לשני תתי ענפים – "נדל"ן מניב" ו"בניה":

הבורסה פיצלה את הענף הגדול ביותר בבורסה, נדל"ן ובינוי, לשני תתי ענפים - "נדל"ן מניב" ו"בניה". זאת, לאור העובדה שאופי פעילותן של החברות העוסקות בנדל"ן מניב והסיכון הנובע מפעילותן שונה מאופי הפעילות של החברות העוסקות בבנייה ומהסיכונים הנובעים מפעילות זו. הפיצול לשני תתי הענף נכנס לתוקף ב-1 ביולי 2019.

ענף הנדל"ן ובינוי כולל היום 90 חברות, עם שווי שוק כולל של כ-174 מיליארד שקל, כאשר 71 החברות הגדולות מתוכן כלולות במדד ת"א-נדל"ן עם שווי שוק כולל של כ-169 מיליארד שקל. פיצול ענף נדל"ן ובינוי לשני תתי ענפים יאפשר להשיק בעתיד גם מדדים העוקבים אחר כל תת-ענף בנפרד, וזאת במקביל להמשך פרסום מדד ת"א-נדל"ן הנוכחי.

תת ענף "נדל"ן מניב" כולל את החברות שעיקר פעילותן הוא בתחום הנדל"ן המניב בישראל ו/או בחו"ל. נדל"ן מניב הינו השקעה בנדל"ן המניב הכנסה שוטפת. בהגדרת נדל"ן מניב תכללנה חברות הפועלות, בין בעצמן ובין באמצעות חברות בנות וכלולות, בתחומי נדל"ן מניב למסחר, לתעשייה, למשרדים, ללוגיסטיקה, למגורים, למלונאות, לדיור מוגן וכן קרנות השקעה במקרקעין (ריט). כיום 51 חברות בשווי שוק כולל של כ-150 מיליארד שקל.

ב-31 בדצמבר 2019 יפוצל הענף לשני תתי ענפים חדשים –

תת ענף **נדל"ן מניב בישראל** שיכלול 31 חברות מניות, ששווי השוק הכולל שלהן כ-118 מיליארד שקל,

תת ענף **נדל"ן מניב בחו"ל** שיכלול 20 חברות מניות, ששווי השוק הכולל שלהן כ-32 מיליארד שקל. לאחר הפיצול יבוטל תת הענף הנוכחי נדל"ן מניב.

הפיצול יאפשר למשקיעים השוואה בין החברות שעיקר פעילותן בישראל והשוואה בין חברות בעלות פיזור גלובלי או חברות המתמקדות במדינות מסוימות בחו"ל, ויאפשר להשיק בעתיד מדדים עוקבים אחר כל תת ענף בנפרד.

תת ענף "בניה" כולל את כל החברות הכלולות בענף נדל"ן ובנייה אשר עוסקות בייזום בנייה, קבלנות בניין, התחדשות עירונית ועבודות תשתית ויכלול גם את כל החברות הכלולות בענף נדל"ן ובנייה, אשר אינן כלולות בתת-ענף נדל"ן מניב. כיום 39 חברות בשווי שוק כולל של כ-24 מיליארד שקל.

מחזורי המסחר במניות:

לוח 2: מחזורי המסחר היומיים בשוק המניות (במיליוני שקלים)

% שינוי ב-2019	2018	2019	מניות כולל מוצרי מדדים*
-9%	1,406	1,280	
-5%	1,124	1,070	מניות ללא מוצרי מדדים

* "מוצרי מדדים" – בשנת 2018 תעודות סל וקרנות סל, לא כולל עסקאות בתעודות סל מחוץ לבורסה, שהיו חריגות בעקבות הרפורמה להפיכת תעודות הסל לקרנות סל ברבעון האחרון של השנה. בשנת 2019 – קרנות סל.

ברבעון הראשון של השנה הסתכמו המחזורים בכ-1.1 מיליארד שקל ביום – וזאת בהשפעת חשש מפני ירידות שערים בשוקי המניות בעולם בהמשך לירידות החדות של דצמבר 2018, ואילו ברבעונים האחרים במקביל לעליות השערים עלו גם מחזורי המסחר לכ-1.3-1.4 מיליארד שקל ביום.

החזקות הציבור במניות:

בשנת 2019 נמשכו **מכירות מניות ע"י בעלי עניין** אך באופן מתון והסתכמו ביותר מ-5.5 מיליארד שקל, לאחר מכירות מניות בשווי 13 מיליארד שקל בשנת 2018, ומכירות בסך כ-5-6 מיליארד שקל בכל אחת מהשנים 2016-2017. מכירות השנים האחרונות הביאו לעליית שיעור החזקות הציבור לכ-59% בשנת 2019, לעומת כ-46% בשנת 2014 (ללא טבע"פ "פריגו" ו"איי.אף.אף").

המכירות הבולטות השנה היו במטרה לעמוד בדרישות חוק הריכוזיות: משפחת ורטהיים מכרה מניות אלוני חץ בשווי של כ- 1,110 מיליון שקל - ובכך עומדת בדרישות החוק בדבר הפרדת החזקות בתאגידים ריאליים ופיננסים משמעותיים; נכסים ובניין מכרה מניות גב ים בשווי של כ-680 מיליון שקל ואי.די.בי פתוח מכרה מניות כלל ביטוח בשווי של כ-507 מיליון שקל - בכך חדלו שתיהן להיות בעלות השליטה בחברות אלה.

גיוס הון בשוק המניות:

לוח 3: גיוסים בשוק המניות בתל-אביב

מספר הנפקות והקצאות פרטיות 2017	מספר הנפקות והקצאות פרטיות 2018	מספר הנפקות והקצאות פרטיות 2019	הסכומים שגויסו (במיליון שקלים) 2017	הסכומים שגויסו (במיליון שקלים) 2018	הסכומים שגויסו (במיליון שקלים) 2019	
92	64	55	8,405	3,663	6,740	הנפקות
17	11	7	3,014	1,844	3,206	מזה: חברות חדשות*
105	74	90	2,724	2,092	3,860	הקצאות פרטיות
-	-	-	1,045	908	310	מימוש אופציות
197	138	128	12,174	6,663	10,910	סה"כ

* לא כולל חברות חדשות ללא גיוס הון.

גיוס ההון בשוק המניות בארץ הסתכם בכ-10.9 מיליארד שקל, לעומת גיוס בסך כ-6.7 בשנת 2018.

סך ההנפקות לציבור הגיע לכ-6.7 מיליארד שקל בשנת 2019, גבוה בכ-84% לעומת הגיוס בשנה הקודמת. כ-48% מהסכום גויס ב-7 הנפקות ראשוניות (IPO). מניתוח נתוני ההנפקות הראשוניות עולה כי:

- ההנפקות הראשוניות השנה בלטו בגודלן. 4 חברות גדולות השנה: ישראלכרט בשווי 2.7 מיליארד שקל, יוחננוף בשווי של 2.35 מיליארד שקל, אלטשולר שחם גמל, ופרשמרקט בשווי של כ-1 מיליארד שקל כל אחת, הבורסה לני"ע בת"א בשווי של 710 מיליון שקל, ושתי חברות (ג'נריישן קפיטל ושב"א) בשווי של כ-300 מיליון שקל. 4 מבין החברות התווספו למדד ת"א-90 ויוחננוף צפויה להצטרף אליו בתחילת שנת 2020.
- שתי הנפקות בוצעו במסגרת יישום חוק "שטרומ" להגברת התחרות בענף הבנקאות - חברת כרטיסי האשראי ישראלכרט - כ-65% ממניות החברה נמכרו לציבור ע"י בנק הפועלים, ושירותי בנק אוטומטיים (שב"א), חברה העוסקת בהפעלת מערכות סליקה וחיוב בכרטיסי אשראי - 44% ממניות החברה נמכרו לציבור ע"י הבנקים פועלים לאומי ודיסקונט.
- ישראלכרט ביצעה את ההנפקה הבולטת בגודלה השנה וגייסה סך של כ-1.8 מיליארד שקל. זהו סכום הגיוס מהציבור בהנפקה הראשונית הגבוה ביותר מאז הנפקת "קבוצת עזריאלי" ביוני 2010. שבוע לאחר הנפקת המניות, גייסה החברה כ-1.1 מיליארד שקל בהנפקת איגרות חוב שקליות לציבור, בדירוג Aa2 ע"י "מידרוג".
- קרן ההשקעה בתשתיות הראשונה בתל-אביב - ג'נריישן קפיטל גייסה כ-0.6 מיליארד שקל בהנפקה ראשונה ובשתי הנפקות נוספות של מניות. מרבית הסכום, כ-0.5 מיליארד שקל גויסו בהצעה לא אחידה של מניות למשקיעים מוסדיים.
- הצעות מכר ע"י בעלי שליטה בהנפקות ראשוניות של ישראלכרט, שירותי בנק אוטומטיים, ואלטשולר שחם גמל והצעת מכר לא אחידה למשקיעים מוסדיים בארץ ובחו"ל ע"י הבורסה לני"ע בת"א, במסגרתן גויס סכום של כ-2.4 מיליארד שקל.
- שימוש בדרך של הצעה לא אחידה למשקיעים מוסדיים - לאחר שנים בהן החברות הנפיקו רק בדרך של הצעה אחידה - מכרז על מחיר המניה, החלה השנה מגמה של הנפקות באמצעות הצעה לא אחידה למשקיעים מוסדיים

(Book building) - יוחננוף, פרשמרקט והבורסה לני"ע בת"א – הנפיקו בדרך זו. דרך זו אפשרה בהנפקת הבורסה להביא משקיעים זרים רבים מחו"ל, מאחר וכל ההנפקות בחו"ל מבוצעות בדרך של Book building.

לוח 4: רשימת החברות החדשות – עיסוקן, הסכום שגויס, ושווין לאחר ההנפקה:

החברה	תחום עיסוק	סכום שגויס (במיליוני שקלים)	שווי החברה לאחר ההנפקה (במיליוני שקלים)
ישראלקרט (הצעת מכר)	הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי	1,760	2,700
יוחננוף	רשת מרכולים קמעונאית	500	2,350
אלטשולר שחם גמל (הצעת מכר)	חברת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל	288	1,153
פרשמרקט	רשת מרכולים קמעונאית	250	1,000
הבורסה לני"ע בת"א (הצעת מכר)	מסחר וסליקה של ני"ע	225	710
ג'נריישן קפיטל	קרן השקעה בתשתיות	53	329
שירותי בנק אוטומטיים (הצעת מכר)	הפעלת מערכות סליקה וחיוב של כרטיסי אשראי	129	296

בין המנפיקות הוותיקות בשוק המניות בלטה השנה חברת הנדל"ן המניב אפי נכסים שגייסה כ-640 מיליון שקל בהנפקת מניות וכתבי אופציה למניות - בהנפקה המשנית הגדולה ביותר בשוק המניות מזה כשנתיים.

סך ההקצאות הפרטיות הגיע לכ-3.9 מיליארד שקל בשנת 2019, גבוה בכ-85% לעומת השנה הקודמת.

בלטו ההקצאות שבוצעו במסגרת הכנסת פעילות עסקית לחברות בורסאיות.

7 חברות חדשות שנכנסו דרך חברה נסחרת שהיתה ללא פעילות עסקית (חברת מעטפת)

השנה הושלמה הכנסת פעילות של שבע חברות חדשות:

- ❖ חמש חברות הפועלות בתחום הקנאביס הרפואי:
 - ❖ פעילות חברת "פארמוקן" הוכנסה לתוך חברת "מדיקל קומפרישין" ושמה שונה ל"פארמוקן גלובל". במסגרת השלמת העסקה הוקצו כ-68% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-60 מיליון שקל ערב ההקצאה, ל-176 מיליון שקל בסוף השנה.
 - ❖ פעילות חברת "אלויט אל.סי.אס פארמה" הוכנסה לתוך חברת "תפן", ושמה שונה ל"אינטליקנה". במסגרת העסקה הוקצו כ-70% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-77 מיליון שקל ערב ההקצאה ל-100 מיליון שקל בסוף השנה.
 - ❖ חברת "שיח" מוזגה בתוך חברת "ביונד טיים", וזאת לאחר שהחברה גייסה כ-45 מיליון שקל. במסגרת השלמת העסקה הוקצו כ-51% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-57 מיליון שקל ערב ההקצאה, ל-289 מיליון שקל בסוף השנה, ושמה שונה ל"שיח מדיקל".
 - ❖ פעילות חברת "פנאקסיה ישראל" הוכנסה לתוך חברת "הרודיום השקעות", ושמה של החברה שונה ל"פנאקסיה ישראל". במסגרת העסקה הוקצו כ-80% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-64 מיליון שקל ערב ההקצאה, ל-308 מיליון שקל בסוף השנה.
 - ❖ פעילות "קנזון" העוסקת במסחר באינטרנט של מוצרי קנאביס רפואי, הוכנסה לתוך חברת "יוזר טרנד" ושמה שונה ל"קנזון ישראל". החברה גייסה כ-25 מיליון שקל בהנפקת מניות לציבור, והוקצו כתבי אופציה לא סחירים המהווים כ-85% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-1 מיליון שקל ערב ההקצאה, ל-33 מיליון שקל בסוף השנה.

❖ שתי חברות הפועלות בתחום האשראי החוץ בנקאי:

- פעילות חברת "גיבוי איתן" העוסקת במתן אשראי חוץ בנקאי לעסקים בינוניים וקטנים הוכנסה לתוך חברת "אולטרה אקוויטי" ושמה שונה ל"גיבוי אחזקות". בעסקה שכמחצית מתמורתה שולמה במזומן, הוקצו כ-75% ממניות החברה. שווי החברה עלה מ-17 מיליון שקל ערב ההקצאה, ל-139 מיליון שקל בסוף השנה.
- פעילות מתן אשראי חוץ בנקאי הוכנסה לתוך חברת "יונט קרדיט" בתחילת השנה, ללא גיוס הון.

חברה חדשה ללא גיוס - במרץ נרשמו לראשונה למסחר בבורסה מניות חברת **יוטרון** שפוצלה מחברת יוניטרוניקס. "יוטרון" עוסקת בפיתוח, ייצור ואחזקה של חניונים אוטונומיים ומחשוב פרויקטים של מערכות לוגיסטיות.

החברות הדואליות:

3 חברות רשמו את מניותיהן למסחר בתל-אביב במסגרת הרישום הכפול:

- ❖ **אנלייבקס** - חברת אימונתרפיה ישראלית בשלב הניסויים הקליניים, רשמה את מניותיה למסחר מקביל בתל-אביב החל ביולי. שווי השוק שלה מגיע לכ-295 מיליון שקל, ומניותיה התווספו למדדי: ת"א-125, ת"א-90, ת"א-SME150, ת"א טק-עילית, ת"א גלובל-בלוטק, ת"א-ביומד, ות"א תעשייה, באוקטובר 2019.
- ❖ **פּוּרפּלִיט** - חברה אמריקאית שמיזגה לתוכה בהליך של מיזוג משולש הופכי את **פּוּינְטֵר** ספקית שירותי מיקום וניהול לצי רכב הנסחרת בת"א ובנאסד"ק, ואת החברה האמריקאית I.D Systems הנסחרת בנאסד"ק. בעקבות המיזוג – מניות "פּוּרפּלִיט" החלו להיסחר בת"א ובנאסד"ק החל באוקטובר, ואילו מניות "פּוּינְטֵר" נמחקו מהמסחר בת"א ובנאסד"ק. שווי השוק של פּוּרפּלִיט מגיע לכ-620 מיליון שקל, ומניותיה התווספו למדדי: ת"א-125, ת"א-90, ת"א-SME150, ת"א גלובל-בלוטק, ת"א-טכנולוגיה, ות"א תעשייה, בדצמבר 2019.
- ❖ **באטמ תקשורת** – יצרנית מערכות תקשורת ומכשור רפואי הנסחרת בבורסה הראשית בלונדון, רשמה את מניותיה למסחר גם בת"א החל מיולי. שווי החברה מגיע לכ-829 מיליון שקל. מניותיה התווספו למדדי ת"א-90, ת"א-125, ות"א טק-עילית, ת"א-טכנולוגיה ות"א גלובל-בלוטק, בספטמבר 2019.

שתי חברות הנסחרות בתל אביב נרשמו למסחר מקביל ב-NASDAQ:

- ❖ חברת הביומד **איתמר מדיקל** שמניותיה נסחרות בתל-אביב משנת 2007, רשמה את מניותיה למסחר מקביל ב-NASDAQ ללא גיוס הון החל בחודש מרץ.
- ❖ חברת הביומד **בריינסווי**, שמניותיה נסחרות בתל אביב משנת 2007, גייסה כ-110 מיליון שקל בהנפקת מניות ראשונה לציבור בארה"ב ומניותיה החלו להיסחר במקביל ב-NASDAQ החל באפריל.

שתי חברות מחקו את מניותיהן מהמסחר בארה"ב והן ממשיכות להיסחר בתל-אביב:

- חברת הנדל"ן המניב **גזית גלוב** מחקה את מניותיה מהמסחר בארה"ב בבורסת ה-NYSE, בחודש מרץ.
 - חברת ההשקעה והאחזקות **אלביט הדמיה** – שמניותיה נמחקו מהנאסד"ק בפברואר עקב אי עמידה בכללי שווי אחזקות ציבור מינימלי.
- מנגד, שלוש חברות הייטק מחקו את מניותיהן מהמסחר בת"א בלבד, ומניותיהן ממשיכות להיסחר בארה"ב: חברות הביומד – **נבידאה** (NYSE), **ואנקיאנו** (NASDAQ), וחברת הטכנולוגיה **סיירן** (NASDAQ). בסוף השנה הודיעה חברת הביומד **רדהיל ביופארמה** על כוונתה למחוק את מניותיה מהמסחר בתל אביב בתחילת שנת 2020.
- כיום נסחרות בת"א **56** חברות דואליות שמניותיהן נסחרות במקביל גם בארה"ב או בלונדון במסגרת הרישום הכפול.
- החברות הבורסאיות גייסו השנה בחו"ל כ-1.8 מיליארד שקל** באמצעות הנפקות והקצאות פרטיות של מניות, בדומה לסכום שגייסו בכל אחת מהשנים 2017-2018. כ-0.9 מיליארד שקל מתוכם גייסו ע"י חברת הנפט והגז **אנרג'יאן**, שמניותיה נסחרות בת"א ובבורסה הראשית בלונדון LSE, בהקצאת מניות למשקיעים זרים וישראלים.

בסוף השנה נסחרו בבורסה 442 חברות בורסאיות לעומת 448 חברות בסוף שנת 2018.

שוק איגרות החוב

מדדי איגרות החוב:

עלויות שערים ממוצעות של כ-9%-8% אפיינו את המסחר במרבית איגרות חוב חברות וממשלתיות השנה, וזאת בדומה למגמה הכלל עולמית.

שוק איגרות החוב הושפע ממספר גורמים, כאשר:

- ❖ השפעה חיובית על שערי איגרות החוב לסוגיהן, ועל גיוסים ערים בשוק איגרות החוב, הייתה להורדת ריבית הפד בארה"ב שלוש פעמים ברבע אחוז לכ-1.75%-1.5% בסוף השנה, ובעקבותיה התשואה לפדיון על אג"ח ממשלתי ל-10 שנים בארה"ב צנחה מכ-2.7% בסוף שנת 2018 לכ-1.8% לקראת סוף 2019 – הרמה הנמוכה ביותר מאז אוקטובר 2016, לעומת תשואה לפדיון של כ-1% על אג"ח ממשלתי שקלי ל-10 שנים בישראל. בנובמבר הודיע הפד כי הליך הורדת הריבית בארה"ב קרוב למיצוי.
- ❖ השפעה חיובית על שערי איגרות החוב צמודות המדד ולעלייה במשקל הגיוס באמצעות אג"ח צמוד מדד מסך הגיוס באג"ח שנה, הייתה לעלייה בשיעור האינפלציה – לכ-1.5% במחצית הראשונה של 2019, שיעור גבוה מהרף התחתון של היעד הממשלתי (1%). לאחר מכן החלה התמתנות בקצב האינפלציה והתכנסות לשיעור שנתי של כ-0.6%. למרות הירידה בשיעור האינפלציה – ההשקעה באיגרות חוב אלה נושאת תשואה עודפת ביחס לריבית הנמוכה במשק.
- ❖ השפעה שלילית על שערי איגרות החוב שקליות בריבית משתנה הייתה להותרת הריבית בארץ ללא שינוי ולציפיות להורדתה.

לוח 5: תשואות המדדים ושוי השוק של איגרות החוב

תשואה שנתית 2018	תשואה שנתית 2019	שווי שוק 2019 (במיליארדי שקלים)	
			איגרות חוב ממשלתיות
-1.4%	10.0%	212	צמודות מדד
-1.2%	8.0%	314	שקליות - סה"כ
-1.4%	9.5%	269	מזה מדדים בולטים: ריבית קבועה
0.4%	0.0%	45	ריבית משתנה
-1.3%	9.0%	526	סה"כ איגרות חוב ממשלתיות
			איגרות חוב חברות*
-0.8%	8.0%	204	צמודות מדד - סה"כ
-1.1%	8.5%	63	מזה מדדים בולטים: תל-בונד 20
-0.4%	7.0%	54	תל-בונד 40
-0.5%	7.0%	50	תל-בונד צמודות-יתר
-4.6%	8.0%	22	תל-בונד תשואות
		140	שקליות – סה"כ
-4.3%	7.5%	100	מזה מדדים בולטים: תל-בונד שקלי
0.8%	11.5%	32	תל בונד-ריבית משתנה
-10.2%	1.0%	7	תל-בונד תשואות - שקלי
5.1%	2.0%	16	צמודות מט"ח
-1.8%	8.0%	360	סה"כ איגרות חוב חברות

* לא כולל אג"ח רצף מוסדיים ומכשירים פיננסיים.

מדד איגרות חוב חדש:

הבורסה השיקה בינואר 2019 מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מדד +15 הממדד מיועד למשקיעים אשר מעדיפים להיצמד לאפיקים סולידיים וצופים עליית אינפלציה, וכן למשקיעים אשר מעוניינים בחשיפה למח"מ ארוך. הממדד זינק בכ-23% מאז השקתו.

מחזורי המסחר באיגרות חוב:

לוח 6: מחזורים יומיים בשוק איגרות החוב (במיליוני שקלים):

% שינוי ב-2019	2018	2019	
1%	2,647	2,675	אג"ח ממשלתי
-16%	1,037	870	אג"ח חברות כולל מוצרי מדדים*
-14%	906	780	אג"ח חברות ללא מוצרי מדדים**
-4%	431	415	מק"מ

* "מוצרי מדדים" – בשנת 2018 תעודות סל וקרנות סל, לא כולל עסקאות בתעודות סל מחוץ לבורסה, שהיו חריגות בעקבות הרפורמה להפיכת תעודות הסל לקרנות סל ברבעון האחרון של השנה. בשנת 2019 – קרנות סל. ** כולל אג"ח מובנות.

מחזור המסחר באג"ח חברות (כולל אג"ח מובנות, ללא מוצרי מדדים) הסתכם בכ-780 מיליון שקל ביום במוצע בשנת 2019 נמוך בכ-14% ממחזורי השיא שנרשמו בשנים 2017-2018.

באג"ח ממשלתי חלה בשנת 2019 יציבות במחזורי המסחר באג"ח ממשלתי שקלי שהסתכם בכ-1.8 מיליארד שקל ובאג"ח ממשלתי צמוד מדד שהסתכם בכ-0.8 מיליארד שקל.

משקיעי חוץ מכרו אג"ח ממשלתי נטו בסך כ-7.9 מיליארד שקל בתל-אביב בחודשים ינואר-מאי 2019, ורכשו אג"ח ממשלתי בסך כ-3.2 מיליארד שקל בחודשים יוני-ספטמבר 2019, וזאת לאחר רכישות בסך כ-6 מיליארד שקל נטו בשנה הקודמת. פעילות משקיעי חוץ הושפעה מהתנודות בשער השקל ביחס לדולר, ומהבדלי התשואות של אג"ח ממשלתי ל-10 שנים - כ-1.8% בארה"ב לעומת כ-1% בארץ.

איגרות החוב של ממשלת ישראל תתווספנה למדד האג"ח הממשלתי העולמי (WGBI) החל במרץ 2020: חברת המדדים FTSE RUSSELL הודיעה על כניסתה של ישראל למדד האג"ח הממשלתי העולמי (WGBI) בסוף מרץ 2020. הממדד עוקב אחר איגרות חוב של יותר מ-20 מדינות, וכולל יותר מאלף איגרות חוב מארה"ב, יפן, גרמניה ועוד. ישראל תהיה המדינה ה-23 בממדד, והראשונה להיכנס אליו מאז 2010. כניסת ישראל לממדד צפויה להגדיל את הביקוש של משקיעי החוץ לאג"ח ממשלתי ישראל.

גיוס בשוק איגרות החוב:

הגיוס הממשלתי, ברוטו, בשוק איגרות החוב בשנת 2019 הסתכם בכ-69.5 מיליארד שקל, לעומת כ-46 מיליארד שקל בכל אחת מהשנים 2017-2018, והגיוס הגבוה ביותר מאז שנת 2013. כ-83% מהסכום גויס השנה באג"ח שקלי לעומת כ-78% בשנת 2018, וכ-17% מהסכום גויס באג"ח צמוד מדד לעומת כ-22% בשנת 2018.

הנפקות משרד האוצר השנה לוו בפדיונות בסך - כ-48.5 מיליארד שקל באג"ח שקלי וכ-19 מיליארד שקל באג"ח צמוד מדד.

בנוסף, משרד האוצר גייס בחו"ל כ-13 מיליארד שקל. מרבית הסכום, כ-10.5 מיליארד שקל גויסו **בהנפקה בלונדון** של שתי סדרות של אג"ח ממשלתי צמוד אירו בריביות נמוכות: מחצית הסכום באג"ח לטווח של 10 שנים בריבית של 1.5%, ומחצית הסכום לראשונה באג"ח לטווח של 30 שנה בריבית של 2.5%.

סך הגיוס הממשלתי בארץ ובחו"ל השנה הגיע לכ-82.5 מיליארד שקל ברוטו, לעומת גיוס בסך כ-53.4 מיליארד שקל בשנה הקודמת, וזאת בהשפעת המשך העלייה בגירעון התקציבי. השנה חלה עלייה חדה בהוצאות הממשלה לצד עלייה מתונה יותר בהכנסות ממיסים, שהביאו לעליית הגירעון הממשלתי לכ-3.7% לשנה קלנדרית שמסתיימת בנובמבר 2019, לעומת גירעון תקציבי של 2.9% בשנת 2019 וגירעון בפועל של 2.9% ושל 1.9% בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. **השנה, לראשונה מזה חמש שנים עשוי הגירעון בפועל לעלות על הגירעון התקציבי ולהיות גבוה מ-3%.**

היקף הגיוסים ע"י אג"ח חברות בשוק איגרות החוב בישראל הסתכם בשנת 2019 בכ-64 מיליארד שקל, בדומה להיקף הגיוס בשנה הקודמת (ללא גיוס בחו"ל).

הנפקות החברות גם השנה נועדו חלקן למחזור חוב (כ-83%) וחלקן למימון הרחבת פעילות החברות (כ-17%). **פדיונות אג"ח חברות סחיר** (סקטור ריאלי וסקטור פיננסי) הסתכמו השנה בכ-43 מיליארד שקל, לאחר פדיונות בהיקף של כ-34 וכ-44 מיליארד שקל בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. **בשנת 2020 צפויים הפדיונות לעלות לכ-52.5 מיליארד שקל,** כשעיקר העלייה – כ-8 מיליארד שקל באג"ח הסקטור הפיננסי.

לוח 6: גיוסים באיגרות חוב לא-ממשלתיות לפי ענפים 2015-2019 (במיליוני שקלים)

	2017	%	2018	%	2019	
אג"ח חברות *	70,492	100%	61,358	100%	58,620	100%
חלוקה לענפים :						
סקטור פיננסי:	14,851	21%	18,052	29%	26,830	46%
בנקים	9,510	13%	11,286	18%	19,160	33%
שירותים פיננסיים	1,884	3%	3,906	6%	4,040	7%
ביטוח	3,457	5%	2,860	5%	3,630	6%
סקטור ריאלי:	55,641	79%	43,306	71%	31,790	54%
נדל"ן	29,410	42%	27,676	45%	20,500	35%
מסחר ושירותים	5,826	8%	6,534	11%	6,080	10%
השקעות	5,839	8%	2,934	5%	2,080	4%
אנרגיה וחיפושי גז	11,480	16%	5,861	10%	1,890	3%

	2017	%	2018	%	2019	
תעשייה	2,683	4%	7	0.01%	630	1%
טכנולוגיה	403	1%	294	0%	610	1%
רצף מוסדיים – גיוס בחו"ל	-		3,516		-	
אג"ח נ.ש.ר. ומימוש אופציות	1,514		919		2,390	
סה"כ אג"ח חברות	72,006		65,793		61,010	
אג"ח מובנה	3,210		2,370		3,270	
סה"כ גיוס באג"ח לא-ממשלתי	75,216		68,163		64,280	

* כולל רצף מוסדיים בארץ.

גיוסים באמצעות איגרות חוב חברות בשנת 2019 - מאפיינים עיקריים:

• התגברות גיוסי הסקטור הפיננסי – בהמשך למגמה משנה קודמת:

הסקטור הפיננסי גייס השנה כ-26.8 מיליארד שקל, סכום המהווה השנה כ-46% מסך הגיוס באג"ח חברות, לאחר גיוס של כ-18 וכ-15 מיליארד שקל בשנים 2018 ו-2017 בהתאמה.

לעלייה בגיוסי הסקטור הפיננסי גם השנה תרמו הבנקים הגדולים שגייסו כ-19.2 מיליארד שקל בשנת 2019

לעומת כ-11.3 מיליארד שקל בשנה הקודמת. המנפיקים הבולטים השנה הם בנק **מזרחי טפחות** שגייס כ-6.7 מיליארד שקל (מזה כ-1.1 מיליארד שקל באג"ח COCO הכולל מנגנון למחיקת קרן), והבנקים **פועלים** שגייס כ-3.6 מיליארד שקל (מזה כ-1.1 מיליארד שקל באג"ח COCO הכולל מנגנון למחיקת קרן) ו**לאומי** שגייס כ-3.2 מיליארד שקל (מזה כ-1.5 מיליארד שקל באג"ח COCO הכולל מנגנון להמרה למניות).

• נמשכת הירידה בגיוסי הסקטור הריאלי – בהמשך למגמה משנה קודמת:

הסקטור הריאלי גייס ב-2019 כ-31.8 מיליארד שקל סכום המהווה השנה כ-54% מסך הגיוס באג"ח חברות, לעומת כ-43.3 וכ-55.6 מיליארד שקל בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. **הסכום מיועד לפירעון אג"ח סחיר ולהרחבת פעילות החברות.** פידיון אג"ח סחיר של חברות הסקטור הריאלי הסתכם בכ-29 מיליארד שקל בשנת 2019 וצפוי להסתכם בכ-31 מיליארד שקל בשנת 2020.

שלוש חברות ביצעו הנפקה ראשונה בבורסה בשוק איגרות החוב, וגייסו כ-1.6 מיליארד שקל מהציבור:

- חברת המים **מקורות** שגייסה כ-1 מיליארד שקל באמצעות שתי סדרות של אג"ח צמוד מדד, בדירוג AAA "מעלות": סדרה אחת בריבית 0.1%, מח"מ 6.5 שנים, וסדרה שניה בריבית 2.07% ומח"מ 15 שנים.
- חברת הנדל"ן הזרה **ווסטדייל אמריקה** גייסה כ-0.5 מיליארד שקל בהנפקה של אג"ח לא צמוד **בהצעה לא-אחידה למשקיעים מוסדיים**. האג"ח הונפק בריבית של 4.8%, במח"מ 5.0 שנים ובדירוג A+ "מעלות". החברה גייסה כ-0.2 מיליארד שקל נוספים בהנפקת סדרה חדשה שניה של אג"ח שקלי – בריבית 4.35%, במח"מ 5.0 שנים ובדירוג A+ "מעלות".
- חברת הביטוח **איילון** גייסה כ-0.1 מיליארד שקל בהנפקה של אג"ח לא צמוד, בריבית 3.18%, במח"מ 5.2 שנים, בדירוג Baa1 "מידרוג".

חברות הנדל"ן שנהנו בשנים האחרונות מעלויות מימון נמוכות עקב ריבית נמוכה בארץ ומשגשוג בענף, צמצמו השנה את היקף הגיוס בין היתר בהשפעת האטה בעליית מחירי השכירות לדירור וחרף עלייה בהתחלות בניה, כפי שעולה מנתוני הלמ"ס, אך הן ממשיכות להוביל ברשימת הענפים עם גיוס בסך כ-20.5 מיליארד שקל בשנת 2019, לאחר גיוס בהיקף של כ-28-29 מיליארד שקל בכל אחת מהשנים 2017-2018. מגייסות אלה פדו אג"ח סחיר בסך כ-11.5 מיליארד שקל בשנת 2019, וצפויות לפדות אג"ח סחיר בסך כ-15.5 מיליארד שקל בשנת 2020.

בין 55 המנפיקות מענף הנדל"ן בלטו: **קבוצת עזריאלי** שגייסה כ-1.5 מיליארד שקל ושלוש החברות – **איירפורט סיטי**, **אלוני חץ**, ו**מליסרון** שגייסו כל אחת כ-1.3 מיליארד שקל.

אלוני חץ היא הראשונה לגייס באמצעות אג"ח משלם במניות, המאפשר לחברה לשלם את הקרן ואת הריבית באמצעות מניות החברה במקום במזומן. החברה שמניותיה כלולות במדד ת"א-35 הנפיקה באוגוסט שתי סדרות חדשות של אג"ח שקלי בסך כ-630 מיליון שקל, כאשר כ-210 מיליון שקל מתוכם בסדרה ראשונה בבורסה של אג"ח משלם במניות. לשתי הסדרות שהחברה הנפיקה מח"מ דומה של כ-7.5 שנים והן מדורגות דירוג (AA-) ע"י "מעלות", כשהאג"ח המשלם במניות נושא ריבית של 2.66%, לעומת ריבית של 2.41% באג"ח הרגיל.

החברות הזרות (מרביתן חברות נדל"ן) גייסו כ-3.4 מיליארד שקל השנה, לעומת כ-6.6 וכ-9.7 מיליארד שקל בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה.

חברות המסחר והשירותים נמצאות זו השנה השנייה במקום השני ברשימת ענפי הסקטור הריאלי עם גיוס בסך כ-6.1 מיליארד שקל – בדומה לגיוס הממוצע בשנים 2018 ו-2017 בהתאמה. חברות אלה פדו אג"ח בסך כ-4 מיליארד שקל בשנת 2019, וצפויות לפדות אג"ח בסכום דומה בשנת 2020. בקרב 11 המנפיקות בלטו: חברת המים **מקורות** שגייסה כ-1 מיליארד שקל בהנפקה ראשונה של אג"ח רגיל, קמעונאית המזון **שופרסל** שגייסה כ-0.6 מיליארד שקל, וחברות הליסינג לרכב **אלדן תחבורה** ו**שלמה החזקות** שגייסו כ-0.5 וכ-0.4 מיליארד שקל, בהתאמה.

חברות האנרגיה וחברות ושותפויות חיפוש נפט וגז נמצאות זו השנה השנייה במקום השלישי ברשימת ענפי הסקטור הריאלי, עם גיוס בסך כ-2 מיליארד שקל, ירידה חדה לעומת גיוס בהיקף של כ-6 וכ-11.5 מיליארד שקל בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. חברות אלה פדו אג"ח סחיר בסך כ-4 מיליארד שקל בשנת 2019, וצפויות לפדות אג"ח בסך כ-2 מיליארד שקל בשנת 2020.

- **משקל הנפקות לציבור של אג"ח בדירוג גבוה מקבוצת A ומעלה עלה השנה והיווה כ-95%** מהסכום שגויס באמצעות הנפקות של אג"ח לציבור, לעומת כ-91% וכ-82% בשנים 2018 ו-2017 בהתאמה.
- **משקל הגיוס באמצעות אג"ח צמוד מדד** מהסכום שגויס בהנפקות אג"ח לציבור עלה זו השנה השנייה ברציפות והיווה כ-54.5% בשנת 2019 לעומת כ-45% וכ-38% בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. השנה גויסו בדרך זו כ-30.5 מיליארד שקל.
- **משקל הגיוס באמצעות אג"ח לא צמוד** ירד מעט והיווה כ-45% השנה לעומת כ-47% בכל אחת מהשנים 2018-2017, וגויסו כ-25.2 מיליארד שקל. כמעט כל הסכום גויס באמצעות אג"ח בריבית קבועה - כ-1.3 מיליארד שקל מתוכם גויסו באמצעות נע"מ (ניירות ערך מסחריים), לעומת כ-0.6 מיליארד שקל בממוצע בכל אחת מהשנים 2018-2017. לראשונה בבורסה חברות ממשלתיות מגייסות חוב באמצעות ני"ע מסחרי (נע"מ) – נמלי ישראל וחברת החשמל גייסו כ-0.4 וכ-0.2 מיליארד שקל, בהתאמה.
- **הנפקות אג"ח צמוד דולר** נפסקו כמעט לחלוטין השנה ומשקלן מהסכום שגויס בהנפקות אג"ח לציבור צנח והיווה כ-0.5% בשנת 2019 לעומת כ-8% בשנה הקודמת. השנה גויסו בדרך זו כ-0.3 מיליארד שקל בלבד.
- **כ-2.6 מיליארד שקל גויסו באמצעות אג"ח למשקיעים מוסדיים במסגרת רצף מוסדיים**, לעומת כ-9.4 מיליארד שקל בשנה הקודמת (- לא כולל גיוס בחו"ל).
- **כ-2.4 מיליארד שקל גויסו באמצעות אג"ח למשקיעים מוסדיים במסגרת נ.ש.ר**, לעומת כ-0.7 מיליארד שקל בשנה הקודמת, כ-1.7 מהסכום גויס באמצעות ני"ע מסחריים.

הנפקות אג"ח מובנה:

בשנת 2019 גויסו כ-3.3 מיליארד שקל בהנפקות לציבור של איגרות חוב מובנות מגובות בפיקדונות בבנקים מקומיים בהמשך לגיוס של כ-2.4 מיליארד שקל בשנת 2018. כ-3 מיליארד שקל מתוכם גויסו באג"ח שקלי, כ-0.2 מיליארד שקל גויסו באג"ח צמוד מדד, וכ-0.1 מיליארד שקל גויסו באג"ח צמוד דולר. כל איגרות החוב מדורגות טריפל A ע"י "מעלות" או "מידרוג".

המנפיקות הן: **אלה פקדונות** שגייסה כ-1.9 מיליארד שקל, מהם כ-1.6 מיליארד שקל באג"ח שקלי, והראל פיקדון סחיר שגייסה לראשונה כ-1.4 מיליארד שקל בסדרה של אג"ח שקלי.

קרנות סל

ברבעון האחרון של שנת 2018 בוצעה הרפורמה בשוק במסגרתה 714 תעודות סל (ETN) הפכו ל-610 קרנות סל (ETF) שנסחרות בבורסה, וזאת לאחר שחלקן אוחדו או נפדו.

בשנת 2019 הונפקו 22 קרנות סל חדשות בשווי של כ-840 מיליון שקל. **9** מהקרנות הן על מדדי מניות מקומיים ובינ"ל **13** מהקרנות הן על מדדי אג"ח מקומיים ובינ"ל.

מאידך:

- **59** קרנות סל בשווי של כ-250 מיליון שקל פורקו ונמחקו מהמסחר.
 - **20** קרנות סל בשווי של כ-790 מיליון שקל הפכו לקרנות נאמנות.
- כיום נסחרות בבורסה 569** קרנות סל, מהן: 380 קרנות סל על מדדי מניות מקומיים ובינ"ל ו-189 קרנות סל על מדדי אג"ח מקומיים ובינ"ל, ששווין הגיע לכ-94 מיליארד שקל לקראת סוף שנת 2019.

קרנות חוץ נסחרות

במסגרת תיקון 23 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, אשר נכנס לתוקף בפברואר 2016 הסדירה הרשות לניירות ערך את שיווקן והפצתן בישראל של קרנות זרות.

קרן חוץ נסחרת הינה קרן זרה (ETF) המונפקת ע"י מנפיק בינ"ל, ורשומה למסחר בבורסה המוכרת לצורך הרישום הכפול. נכסי המעקב של קרנות חוץ נסחרות יכולים להיות מדדי מניות בינ"ל, מדדי אג"ח בינ"ל, סחורות או חוזים. המסחר בבורסה בקרנות חוץ יתקיים בימים ב'-ה', בש"ח. הכללים החלים על רישום למסחר של קרן חוץ נסחרת זהים במהותם לכללים החלים על רישום למסחר של קרן סל.

ענקית הפיננסים הבינלאומית **בלאקרוק** רשמה לראשונה למסחר בבורסה, באוגוסט 2019, **קרנות חוץ הנסחרות במקביל גם בבורסות בעולם תחת המותג iSHARE**. בסוף נובמבר נסחרו בתל-אביב **23** קרנות חוץ הנסחרות גם בחו"ל, מהן 13 קרנות על מדדי מניות בחו"ל ו-10 קרנות על מדדי אג"ח בחו"ל. שווי החזקות הציבור בבורסה בתל-אביב בקרנות אלה הסתכם בכ-**181 מיליון** שקל.

לוח 7 – א': שווי החזקות הציבור ורכישות/מכירות של קרנות סל* ע"י הציבור (במיליארדי שקלים):

מספר קרנות סל דצמבר 2019	שווי החזקות הציבור 31.12.18	שווי החזקות הציבור דצמבר 2019	רכישות/מכירות נטו דצמבר 2019	
76	19.3	25.8	2.9	קרנות סל על מדדי מניות בת"א
304	40.7	39.0	-6.7	קרנות סל על מדדי מניות בחו"ל
189	26.1	28.8	0.6	קרנות סל על מדדי אג"ח** בעיקר אג"ח חברות בארץ
569	86.1	93.6	-3.2	סה"כ

* ללא קרנות חוץ.

** כולל קרנות סל על מדדי אג"ח ממשלתי בת"א ואג"ח חברות בחו"ל.

בשנת 2019 חלה עלייה של כ-7.5 מיליארד שקל בשווי קרנות הסל שבידי הציבור, כשהציבור קונה קרנות סל על מדדי מניות מקומיים ומוכר קרנות סל על מדדי מניות בחו"ל:

- שווי החזקות הציבור בקרנות סל על מדדי מניות מקומיים עלה בכ-6.5 מיליארד שקל, כאשר כ-3.6 מיליארד שקל מהעלייה נבעה מעלייה במדדי המניות, בעיקר מדדי ת"א-35, ת"א-125, ת"א-90, ות"א בנקים-5 שכ-93% מהחזקות הציבור בקרנות סל על מדדי מניות מקומיים מتركזים בשלושת מדדים אלה. כ-2.9 מיליארד שקל מהעלייה נבעה מרכישות הציבור, מתוכם כ-1.7 מיליארד שקל רכישת קרנות סל על מדד ת"א בנקים-5.
- שווי החזקות הציבור בקרנות סל על מדדי מניות בחו"ל ירד בכ-1.7 מיליארד שקל. הירידה נבעה כולה ממכירות הציבור שהסתכמו בכ-6.7 מיליארד שקל נטו, בעוד שעליות השערים בבורסות בחו"ל קיזזו חלק גדול מהירידה (כ-5 מיליארד שקל) - בעיקר מדדי S&P500 ו-NASDAQ100 שכ-43% מהחזקות הציבור בקרנות סל על מדדי מניות בחו"ל מتركזים בשני מדדים אלה
- שווי החזקות הציבור בקרנות סל על מדדי אג"ח, בעיקר אג"ח חברות בת"א, עלה בכ-2.7 מיליארד שקל. עיקר העלייה בשווי החזקות הציבור נבעה מעליית מדדי איגרות החוב, בעיקר מדדי תל בונד-60, תל בונד-20 ותל בונד-שקלי שכ-50% מהחזקות הציבור בקרנות סל על מדדי אג"ח מتركזים בשלושת המדדים האלה. רכישות הציבור בקרנות אלה הסתכמו בכ-0.6 מיליארד שקל נטו.

לוח 7 - בי: יצירות/פדיונות בקרנות הנאמנות (במיליארדי שקלים):

2018	2019	
-2.2	1.2	קרנות המשקיעות במניות בתל-אביב
-15.5	11.0	קרנות המשקיעות באיגרות חוב בתל-אביב
-4.1	-1.4	קרנות שקליות
6.1	7.6	קרנות כספיות
3.8	0.5	קרנות המשקיעות בחו"ל

הציבור מעדיף השקעה פאסיבית במניות על פני השקעה אקטיבית
 בשונה מהשנים האחרונות בהן הציבור העדיף השקעה אקטיבית במניות על פני השקעה פאסיבית, בשנת 2019 השקיע הציבור כ-2.9 מיליארד שקל בקרנות סל העוקבות אחר מדדי מניות בתל-אביב, סכום גבוה משמעותית מהסכום אותו השקיע בקרנות נאמנות המשקיעות במניות בתל-אביב – כ-1.2 מיליארד שקל.

הציבור רוכש קרנות נאמנות המשקיעות באג"ח וקרנות כספיות
 הציבור רכש השנה קרנות נאמנות המשקיעות באיגרות חוב בתל-אביב בסך כ-11 מיליארד שקל, וזאת לאחר מכירות ענק בהיקף של כ-15.5 מיליארד שקל בשנת 2018,

בהשפעת הורדות הריבית ע"י בנקים מרכזיים בעולם וציפיות להורדת הריבית במשק, הציבור רוכש קרנות כספיות בסך כ-7.6 מיליארד שקל בהמשך לרכישות בסך כ-6 מיליארד שקל בשנת 2018.

**מחזורי המסחר בתעודות סל/קרנות סל:
 לוח 8: מחזורים יומיים (במיליוני שקלים)**

2018	2019	
282	210	תעודות סל/קרנות סל בשוק המניות*
20%	17%	% ממחזור המסחר במניות
131	90	תעודות סל/קרנות סל בשוק איגרות החוב*
13%	10%	% ממחזור המסחר באג"ח לא ממשלתי

* בשנת 2018 תעודות סל וקרנות סל, לא כולל עסקאות בתעודות סל מחוץ לבורסה, שהיו חריגות בעקבות הרפורמה
להפיכת תעודות הסל לקרנות סל ברבעון האחרון של השנה. בשנת 2019 – קרנות סל.

ירידה במחזורי המסחר בקרנות סל בהשפעת עלייה בהחזקות המשקיעים המוסדיים
הירידה במחזורי המסחר השנה, וזאת בשונה מהשנה הקודמת, לא לוותה בירידה בשווי החזקות הציבור. לירידה השנה
תרמה עליית החזקותיהם של המשקיעים המוסדיים שהם מחזיקי טווח ארוך, מכ-43 מיליארד שקל בסוף שנת 2018
לכ-48 מיליארד שקל בסוף ספטמבר 2019, כפי שעולה מנתוני בנק ישראל, וזאת במקביל למכירות ענק של קרנות סל
על מדדי מניות בינלאומיים ע"י הציבור.

שוק הנגזרים

המחזור באופציות החודשיות על מדד ת"א-35 הסתכם בכ-70 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת 2019, לעומת כ-100
אלף יחידות ביום בממוצע בשנים 2017-2018.

באופציות השבועיות על מדד ת"א-35 חלה ירידה מתונה יותר בפעילות ונסחרו כ-30 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת
2019, נמוך בכ-13% מהמחזור בשנה הקודמת, אך דומה למחזור בשנת 2017.

מחזור המסחר באופציות הדולריות הסתכם בכ-45 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת 2019, נמוך בכ-18% מהמחזור
הממוצע בשנתיים הקודמות. יצוין כי מחזור המסחר עלה מכ-38 אלף יחידות ביום במחצית הראשונה של 2019, לכ-45
אלף יחידות ביום ברבעון השלישי וליותר מכ-55 אלף יחידות ביום ברבעון האחרון של 2019. הירידה במחזורי המסחר
במחצית הראשונה של השנה התרחשה במקביל להפסקת רכישות דולרים ע"י בנק ישראל, ואילו לעלייה במחזורי
המסחר במחצית השנייה של השנה תרמו הורדות ריבית הפד.

באופציות על האירו הסתכם המחזור בכ-2,100 יחידות ביום בשנת 2019, נמוך בכ-11% מהמחזור בשנת 2018. יצוין
כי האירו נחלש בכ-10% לעומת השקל, וזאת בהשפעת הורדת הריבית ע"י הבנק האירופאי המרכזי ורכישת איגרות חוב
ממשלתיות בסכומי ענק.

באופציות על מניות חלה עלייה בפעילות ונסחרו כ-3,100 יחידות ביום, מחזור הגבוה בכ-21% לעומת המחזור בשנת
2018. ב-24 באוקטובר החל המסחר בבורסה באופציות על מנית בתי זיקוק לנפט (בזן), המצטרפות לעוד אופציות על
25 מניות, רובן כלולות במדד ת"א-35.

מילווה קצר מועד (מק"מ)

המחזור היומי במק"מ (בבורסה ומחוצה לה) הסתכם בכ-415 מיליון שקל בשנת 2019, נמוך בכ-4% בלבד מהמחזור
בשנה הקודמת. בנטרול עסקאות ענק מחוץ לבורסה ע"י תושבי חוץ החל בחודש מאי 2018 – המחזור היומי במק"מ
בבורסה בלבד הסתכם בכ-290 מיליון שקל בשנת 2019 – גבוה בכ-16% מהמחזור בשנת 2018.

שערי המק"מ נותרו השנה כמעט ללא שינוי ב-2019 שנה חמישית ברציפות, והתשואה לפדיון ירדה מעט מכ-0.4%
בסוף 2018, לכ-0.15% בסוף שנת 2019.

בשנת 2019 זינקו החזקות הציבור הישראלי והזר במק"מ והסתכמו בכ-120 מיליארד שקל בסוף השנה, לעומת
כ-106 ו-92 מיליארד שקל בסוף שנת 2018 ושנת 2017 בהתאמה. מרבית העלייה השנה, כ-12 מיליארד שקל נבעה
מרכישות הציבור הישראלי, ומקצתה מרכישות משקיעי חוץ.

בחודשים ינואר-ספטמבר 2019 רכשו משקיעי חוץ מק"מ בבורסה בתל-אביב בהיקף של כ-2 מיליארד שקל, לאחר
רכישות בסך כ-5.3 מיליארד שקל נטו בשנת 2018.

הבורסה מצטרפת לבורסה - הפכה לחברה ציבורית ב-1 באוגוסט 2019

הבורסה לניירות ערך ציינה ב-2019 נקודת מפנה משמעותית בפעילותה ואבן דרך חשובה במהלך חייה העסקיים עם הפיכתה לחברה ציבורית. החל מה-1 באוגוסט 2019, כ-66 שנים לאחר היווסדה, היא החלה להיסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב ובכך הצטרפה לבורסות רבות בעולם אשר עשו מהלך דומה כבר לפני שנים.

הבורסה בחרה לבצע תהליך הנפקה ראשוני מסוגו המשלב בין משקיעים מקומיים וגלובליים – ההנפקה של הבורסה נעשתה בפעם הראשונה בבורסה בתל אביב בדרך של הנפקה גלובלית, בהובלת בנק ההשקעות הגלובלי ג'פריס ובכך אפשרה גם למשקיעים הבינלאומיים להשתתף בהנפקה. היקף ההנפקה עמד על כ-225 מיליון שקלים והיא בוצעה במתכונת של הצעת מכר לא אחידה. בהנפקה השתתפו בעיקר משקיעים גלובליים מאירופה וארה"ב וכן משקיעים מוסדיים ישראלים, נרשמו עודפי ביקוש והיא בוצעה בהצלחה מרובה.

בנוסף, בהתאם לחזון וליעדי הבורסה, לשתף גם את הציבור הרחב הישראלי בהנפקה, שלב המרכז הציבורי בוצע באופן שימקסם את מספר המשקיעים. לציבור הרחב ניתנה האפשרות להצטרף ולרכוש מניות במחיר זהה למחיר שנקבע בשלב המוסדי, תוך הגבלת סכום ההשקעה המקסימלי לכ-31 אלף שקלים כדי לאפשר לכמה שיותר משקיעים מהציבור הרחב לקחת חלק בהנפקת הבורסה הישראלית. השלב הציבורי עבר אף הוא בהצלחה ונרשמו בו ביקושים משמעותיים. הצלחת ההנפקה ביטאה את האמון מציבור המשקיעים הן בפוטנציאל הטמון בבורסה בראיה עתידית והן ברצון שלהם להיות שותפים בהצלחת הבורסה והכלכלה הישראלית.

הנפקת הבורסה בדרך של הנפקה גלובלית, אשר הביאה משקיעים בינלאומיים גדולים להשקיע בבורסה בתל אביב בנוסף למשקיעים המוסדיים הישראלים, סוללת את הדרך לחברות הישראליות, בהן חברות ההייטק, להנפיק בבורסה בתל אביב, תוך ניצול היתרונות של הנפקה מסוג זה, הן בשווי שיוכלו לקבל ממשקיעים בינלאומיים והן בגיוון סוג המשקיעים.

הבורסה העלתה אתר קשרי משקיעים בעברית ואנגלית, בו ניתן יהיה לקבל מידע אודות הבורסה כחברה ציבורית.

[קישור לאתר קשרי משקיעים של הבורסה](#)

הגדלת שיעור השתתפות הציבור הרחב במסחר בבורסה הוא אחד מיעדיה האסטרטגיים של הבורסה בתל-אביב. במהלך 2019 ביצעה הבורסה מספר מהלכים להסרת חסמים, הגברת המודעות, העמקת ההיכרות והידע ועידוד השקעות בבורסה בקרב הציבור הרחב. לשם כך, ביצעה הבורסה מספר מהלכים:

"הפחד לא משתלם"

הבורסה לניירות ערך מסתכלת לפחד בעיניים

במהלך פברואר 2019, יצאה הבורסה בפעם הראשונה בקמפיין רחב לציבור, בין היתר באמצעות פרסום והסברה בטלוויזיה ובדיגיטל, לעידוד הציבור להעמיק את ההכרות וההבנה ולהשיב אותו לבורסה, תוך שהיא מציפה באופן ישיר וגלוי את החסמים האמוצינאליים להשקעה בבורסה ומישירה מבט אל הפחד המאפיין חלקים נרחבים בציבור הישראלי.

ממחקרים שערכה הבורסה בנוגע לתפיסות הציבור לגבי השקעה בבורסה, נמצא כי חששות, תחושת אי ודאות וחוסר הבנה הם חסמים מובילים לכניסת הציבור הרחב להשקעה בבורסה, זאת, על אף שהציבור מאמין שהשקעה בבורסה מניבה תשואות טובות לטווח הארוך. מחסום הפחד משתק את הציבור ומרחיק אותו מהבורסה. הציבור הישראלי מחזיק כ-1 טריליון שקלים בעו"ש ופיקדונות בלי שהוא נהנה מתשואה, בסביבת ריבית אפסית, בעוד שהשקעה בבורסה לטווח הארוך משתלמת. במצב זה, הציבור אינו שותף בהצלחת הכלכלה הישראלית ואינו נהנה מתשואות גבוהות לטווח הבינוני והארוך.

כדי להתמודד עם חסם זה ולעורר שיח ועניין בנושא, בחרה הבורסה בקומיקאית עדי אשכנזי להוביל את הקמפיין "הפחד לא משתלם". במסגרת הקמפיין, השיקה הבורסה אתר ייעודי בשם "הפחד לא משתלם" ובו מידע נגיש וכלים להתמודדות עם החששות הנפוצים - תנודתיות, סיכון כספי, סכומים גדולים להשקעה וחוסר ידע, בין היתר באמצעות התנסות אישית הכוללת סט פתרונות ומחשבון בו כל אחד ואחת יכול היה לבדוק כמה היה לו אם היה משקיע בעבר בסכומים שונים ובתקופות שונות במדדים המובילים בבורסה.

כחלק מהמהלך, פנתה הבורסה לחברי הבורסה לצורך עידוד פתיחת אפשרות השקעה בסכומים קטנים יחסית של 20,000 שקלים, כמענה לתפיסה שעלתה בקרב הציבור לפיה השקעה בבורסה מחייבת סכומים פנויים גדולים. הבורסה אפשרה חיבור ישיר מהאתר הייעודי להשקעה באמצעות חברי הבורסה. הקמפיין זכה למיליוני חשיפות ברשתות החברתיות ובטלוויזיה, עם מעל ל- 7 מיליון חשיפות ברשתות ועם 155,000 כניסות לאתר הייעודי.

[לאתר " הפחד לא משתלם"](#)

"ליגת הבורסה לניירות ערך"

הבורסה חתמה על שיתוף פעולה אסטרטגי עם מנהלת הליגות לכדורגל לשנים 2019 – 2021.

במסגרת שיתוף הפעולה נקרא שמה של ליגת העל בכדורגל "ליגת הבורסה לניירות ערך". שיתוף הפעולה האסטרטגי עם ליגת העל בכדורגל מהווה הזדמנות מצוינת וייחודית עבור הבורסה לחבור למותג חזק ופופולרי בעל חשיפה רחבה וכמובן לקהלים חדשים ומגוונים - גברים ונשים, מבוגרים וצעירים ומשפחות בכל רחבי הארץ. שיתוף הפעולה מעניק לבורסה לניירות ערך ולפעילותה חשיפה רחבה במסגרת משחקי ליגת העל במגוון אמצעים, בין היתר: שילוט במגרשי המשחקים, לוגו ומיתוג טקסי פתיחת משחק, תכנים דיגיטליים מיוחדים ועוד. באוגוסט 2019 נפתחה עונת "ליגת הבורסה לניירות ערך" 2019-2020 בטקס פתיחת מסחר בבורסה בהשתתפות בעלי קבוצות, שחקנים ומאמנים ולאחריו התקיים פאנל, "כסף זה שם המשחק" בהנחייתו של מנכ"ל הבורסה, איתי בן זאב ובהשתתפות בעלי קבוצות כדורגל מובילות.

הנגשת המידע לציבור הרחב

הבורסה לניירות ערך קיצרה ב- 12 בדצמבר את הזמן לפרסום נתוני המסחר לציבור הרחב. מנכ"ל הבורסה, איתי בן-זאב, החליט על קיצור הזמן כחלק מפעולות הבורסה להנגשת המידע לציבור הרחב ובהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים המקובלים במרבית הבורסות המובילות בעולם. בהתאם, פרק הזמן לפרסום נתוני המסחר לציבור הרחב באתר הבורסה ובאפליקציה עומד על 15 דקות בלבד, במקום 20 דקות. כזכור, בתחילת 2019 החליטה הבורסה על הסדרה מחדש של תחום מוצרי המידע של הבורסה, בדגש על הנגשת והוזלת עלות המידע לציבור הרחב ולמשקיעים פרטיים והפרדה בין רמת מידע זו, לרמת המידע המורחבת המשמשת משקיעים מקצועיים וחברות פיננסיות. בהמשך לכך, הפחיתה הבורסה את העלות לחבילה בסיסית (המציגה את רמת הביקוש וההיצע הגבוהה ביותר, ואת מחיר העסקה האחרונה - level 1) כך שיעמוד על 4 שקלים לחודש בלבד, זאת לעומת 180 ש"קודם לכן.

רשות ניירות ערך והבורסה מקדמות חדשנות טכנולוגית בתחום הברוקראז' הקמעונאי בישראל

רשות ניירות ערך והבורסה לניירות ערך פרסמו לראשונה "קול קורא" אשר הופנה לכלל הגורמים המעוניינים לפעול כברוקר קמעונאי בישראל, בין אם במסחר בניירות ערך ובין אם בהפצה של קרנות נאמנות.

מהלך זה נועד לאפשר לציבור הרחב ליהנות משירותי מסחר ישירים, מתקדמים, זולים ונגישים יותר ותואם את התכניות האסטרטגיות של הרשות והבורסה לקידום חדשנות טכנולוגית בשוק ההון והוזלת עלויות של השירותים הפיננסיים.

הרשות והבורסה נפגשו עם כ- 15 גופים שונים במהלך 2019 ובכוונתן לקדם שינויים ברגולציה ובתקנון הבורסה במטרה להקל עוד יותר על הפעילות של ברוקרים קמעונאים בשוק המקומי, בדגש על הפחתת דרישות הון ודיגיטציה מלאה של תהליך פתיחת חשבון ניירות ערך, כנהוג בשוקי ההון המפותחים והמתקדמים בעולם. צעדים אלו הינם במטרה להגדיל את מגוון הברוקרים הפועלים בשוק ההון המקומי תוך הגברת התחרות על ציבור המשקיעים.

רישום סוגי ניירות ערך חדשים מסחר ברישום כפול לקרנות סל זרות בבורסה בתל אביב

בלאקרוק, חברת ניהול הנכסים הפיננסים הגדולה בעולם, היא החברה הראשונה שהשיקה קרנות סל זרות למסחר בבורסה בתל אביב. החברה השיקה כבר 23 קרנות שונות, המשווקות באמצעות חברת אלטשולר שחם לציבור המשקיעים הישראלי. רישומן של קרנות סל זרות להשקעה באמצעות הבורסה בתל אביב, מאפשרת לציבור המשקיעים הישראלי להרחיב את החשיפה להשקעה גלובאלית במטבע מקומי ובעלויות זולות יותר.

רישום למסחר של קרנות ריט זרות במסגרת הרישום הכפול. הבורסה אישרה לראשונה רישום למסחר של קרנות השקעה במקרקעין (קרנות ריט) זרות במסגרת חוק הרישום הכפול. בישראל ובמדינות נוספות קרן ריט מאוגדת כחברה, כך שמנייתיה מונפקות בבורסה ואילו במספר בורסות הגוף המונפק הוא TRUST, מבנה משפטי ייחודי שהותאם לצורך הנפקה בבורסה ודומה יותר למבנה של שותפות מוגבלת. אפשרות זאת ניתנת לקרנות שיחידותיהן נסחרות כבר בבורסות בחו"ל או לכאלו שיירשמו למסחר בו זמנית בבורסה בחו"ל ובבורסה בתל אביב. רישום הקרנות הזרות בבורסה בתל אביב מאפשר לציבור המשקיעים בישראל חשיפה למגוון רחב יותר של השקעות, כולל השקעות גלובליות, במחירים תחרותיים.

רישום למסחר של שותפויות מו"פ

הבורסה אישרה לראשונה ב-2019 רישום למסחר של שותפויות מחקר ופיתוח, זאת כחלק ממאמצי הנהלת הבורסה להרחיב את מגוון המוצרים, בדגש על אפשרויות השקעה חדשות בטכנולוגיה וחדשנות ישראלית. המהלך מאפשר לציבור הרחב ליהנות מהצלחת הטכנולוגיה הישראלית באמצעות הבורסה באופן שקוף, נזיל וזמין, תוך פיזור הסיכונים על ידי השקעה בשותפות שתנוהל על ידי בעלי ידע ושתשקיע במספר חברות מו"פ. בעבר ניתנה אפשרות לגייס באמצעות שותפות רק לשותפויות הפועלות בתחום חיפוי נפט וגז ובתחום הפקת סרטים, בהמשך להחלטת המדינה לעודד תחומים אלו בדרך של מתן הטבות מס לציבור המחזיקים ביחידות השתתפות בשותפויות ציבוריות. בהתאם, הבורסה קבעה הנחיות לרישום למסחר של שותפויות מוגבלות בתחומים הללו על מנת לאפשר את מימוש הטבת המס.

אג"ח משלם במניות

הבורסה אישרה במהלך 2019 רישום למסחר של תעודות התחייבות ושל תעודות התחייבות ניתנות להמרה אשר לחברה ניתנת האפשרות להודיע כי תשלום הקרן והריבית יהיו גם באמצעות מניות החברה. הנפקה של מכשיר זה מתאפשרת לחברות שמניותיהן כלולות במדד ת"א-125. רישום ניירות ערך מסוג זה מאפשרים לחברה בין היתר לגוון את מכשירי המימון שלהם ולהקטין את סיכון הנזילות נוכח האפשרות לתשלום במניות החברה במקום תשלום במזומן. כמו כן, ניירות ערך מסוג זה מאפשרים למשקיעים את גיוון מכשירי ההשקעה שבין חוב להון וכן אפשרות לקבלת תשואה עודפת על תעודות התחייבות בשל מרווח הריבית הנוסף הצפוי בהנפקת תעודות התחייבות מהסוג כאמור נוכח האפשרות לתשלום קרן וריבית במניות. הראשונה לגייס באמצעות אג"ח משלם במניות היא חברת הנדל"ן המניב אלוני חץ שמניותיה כלולות במדד ת"א-35.

שירותים חדשים בבורסה:

שירותי Colocation בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים

הבורסה החלה במהלך 2019 לתת שירותי Colocation וכן שירותי Hosting - אירוח שרתי מסחר ב-Data Center של הבורסה בתל-אביב. השירות מאפשר לחברי הבורסה וללקוחותיהם, למפיצי מידע ולספקי תוכנה, להציב את שרתי המסחר שלהם במרכז המחשוב של הבורסה וליהנות מגישה מהירה למערכות המסחר באמצעות חיבורים מהירים לרשת המסחר בבורסה.

קיצור זמני שיהיו (Latency) והאצת מהירות המסחר נותן מענה תשתיתי הולם לצרכי משקיעים, ישראלים ובינלאומיים, הפועלים במהירות גבוהה במסחר כמקובל בבורסות המובילות בעולם.

שירות ה-Co-Location מבוסס על התשתיות המתקדמות ביותר ובסטנדרטים בינלאומיים והינו שוויוני לכל לקוחות ה-Co-Location ללא תלות במיקומם ב- Data Center של הבורסה.

בחודשים האחרונים הצטרפו לשירות מספר חברי בורסה, מקומיים ובינלאומיים, ולקוחותיהם.

מהלך זה הינו בהמשך למהלכי הבורסה שנועדו להקל באופן משמעותי את הגישה של משקיעים וסוחרים בינלאומיים למסחר בבורסה בתל אביב.

בנוסף, הקימה הבורסה צומת תקשורת בלונדון. צומת התקשורת ממוקמת בחוות שרתים מרכזית בלונדון ומקשרת את אתר הייצור (Production) ואתר הגיבוי (DR) של הבורסה, לשרתי הבורסה בלונדון. באמצעות תשתית תקשורת זו מספקת הבורסה פתרון יעיל ותחרותי של קישוריות מאירופה לישראל, לצורך העברת פקודות למסחר, הפצת מידע והעברת נתונים לצרכי ניהול. שירות זה מאפשר ללקוחות מחו"ל, גישה ישירה ושרידה לתשתיות ה-Colocation של הבורסה.

מסחר במגוון ניירות ערך למשקיעים מוסדיים

הבורסה מאפשרת למשקיעים המוסדיים מסחר במגוון גדול יותר של ניירות ערך וזאת באמצעות מערכת המסחר המיועדת למוסדיים בלבד. בשל העובדה שהמערכת מאפשרת מסחר אך ורק למשקיעים מוסדיים בניירות ערך הנסחרים במערכת זו נקבעו לגביה כללים מקילים לעניין תפעול המסחר ותפעול התשלומים בגין ניירות הערך. במערכת המסחר למוסדיים, ניתן לרשום כיום איגרות חוב רגילות וניירות ערך מסחריים בלבד. מכשירי השקעה אלו עשויים להיות מונפקים הן כשותפויות מוגבלות והן כחברות.

ניירות הערך הנסחרים במערכת זו הם ניירות ערך המונפקים שלא במסגרת הצעה לציבור ואינם חלק מסדרה הרשומה למסחר בבורסה. ניירות הערך בהם ניתן לסחור במערכת זו, הינם מניות ויחידות השתתפות וניירות ערך המירים של תאגידים שאינם נסחרים בבורסה. בנוסף, המירים למניות וליחידות השתתפות של חברות הרשומות למסחר בבורסה, מסדרה שאינה מונפקת לציבור.

רישום קרנות השקעה במסלוקת הבורסה

הבורסה השיקה בתחילת 2019 מערכת לרישום וסליקת מכשירי גיוס אלטרנטיביים, שנועדה להנגיש לחברי הבורסה ולציבור המשקיעים את ההשקעות במכשירי גיוס אלטרנטיביים ובכללם קרנות השקעה.

הרישום במסלוקת הבורסה מאפשר למשקיעים לקבל שירותי רישום ותפעול, שיינתנו על בסיס הכללים והעקרונות המשמשים לרישום וסליקת ניירות ערך סחירים, כך שהמשקיעים בקרן יכולים לקבל את המידע ביחס לפרטי השקעתם גם באמצעות תיק ההשקעות בחשבון הבנק שלהם, לצד ניירות ערך אחרים הסחירים בבורסה.

המערכת הבנקאית מציגה את ההחזקה בקרן באמצעות מספר נייר ערך (ISIN) באמצעותו יוכלו מחזיקי יחידות ההשתתפות בקרן ההשקעה לנהל מעקב מסודר אחר השקעתם. תשלומי הקרן משולמים באמצעות מסלוקת הבורסה, כפי שמבוצע כיום לגבי ניירות ערך סחירים.

מדובר בצעד ראשון בדרך לסליקה מלאה של יחידות הקרן במסלוקת הבורסה, מהלך שיאפשר ללקוח לרכוש ולפדות יחידות חדשות בקרן באמצעות חשבון הבנק או חבר הבורסה דרכו הוא פועל, כנהוג במסלוקות מובילות בעולם.

שירותי טרום הנפקה (סליקת הנפקה)

הבורסה החלה לספק שירותי טרום הנפקה לחתמים, לרכזי הנפקה ולמשקיעים המשתתפים בהנפקות וכן לחברי הבורסה שדרכם הם פועלים.

השירות החדש מבוסס על קליטת תוצאות ההנפקה מן החתם או הרכז שמטפלים בהנפקה, וטיפול כולל בהליכי העברת התמורה (כסף וניירות ערך) בין המשקיעים לבין החברה המנפיקה, דרך חברי הבורסה. הליכים אלו מבוצעים באופן

ממוכן, שקוף ובטוח, ומביאים לקיצור משך הזמן שבין הצעת ניירות לציבור לבין תחילת המסחר שלהם בבורסה. השירות יושם לראשונה בהנפקת הבורסה עצמה, ביולי 2019, ועל מספר דו ספרתי של הנפקות בשוק הראשוני והמשני שבוצעו בתקופה שחלפה מאז.

פורטל דיגיטלי ללקוחות החברה לרישומים

החברה לרישומים של הבורסה השיקה השנה פורטל אינטרנטי חדש, המהווה ממשק דיגיטלי שדרכו יכולים לקוחות החברה לרישומים לפעול מולה ללא צורך בשליחויות, טפסים ובירוקרטיה. השירות החדש מיושם מאז אוקטובר 2019 על עשרה לקוחות נבחרים ויורחב בשנת 2020 לכלל לקוחותיה של החברה לרישומים כיום, המסתכמים בכ- 130 חברות.

בשנת 2020 יורחב הפורטל החדש גם לשירותים נוספים, כמו מתן אפשרות לחברות המנהלות תכניות אופציות לעובדים להגיש בקשות למימוש אופציות בצורה אוטומטית, דיגיטלית ומהירה ("מימוש בקליק").

הבורסה בתל אביב כחלק מהעולם הגלובלי:

הבורסה ממשיכה בהסרת החסמים לקבלת חברים חדשים

הבורסה ממשיכה במגמה להסרת החסמים להצטרפות חברים חדשים ולראשונה השנה אפשרה לגופים ישראלים הפועלים לנוסטרו בלבד להצטרף כחברי בורסה.

בנוסף, הבורסה הפחיתה את דרישת ההון המינימאלית מחברי בורסה שאינם בנקים (חש"בים) ומחברים רחוקים מ- 22 מיליון ש"ח לכ- 15 מיליון ש"ח בלבד.

כמו כן, במסגרת הפעולות לעידוד פעילות גופים זרים בבורסה הופחתה אגרת החברות מחבר רחוק ונקבע כי האגרה השנתית מחבר רחוק תיגבה כסכום קבוע, באופן המקובל בעולם.

הבורסה תמשיך גם במהלך 2020 במגמה של הקלות והסרת חסמים, על מנת לאפשר לגופים נוספים להתקבל כחברי בורסה, לרבות ברוקרים קמעונאיים, ובכך לעודד יותר תחרות ופעילות של גופים רבים ומגוונים בשוק ההון הישראלי.

2 חברי בורסה גלובליים הצטרפו השנה לבורסה כחברים רחוקים

ההקלות בדרישות מחבר רחוק הביאו במהלך 2019 להצטרפותם לבורסה בתל אביב של שני חברי בורסה רחוקים - בית ההשקעות ג'פריס (Jefferies LLC) וחברת הטכנולוגיה ההולנדית Flow Traders B.V. ("FT").

בית ההשקעות ג'פריס (Jefferies LLC) הוא אחד מהשחקנים הבינלאומיים הגדולים והמשמעותיים ביותר בשוק ההון המקומי ובהובלת עסקאות פיננסיות בענפי ההיי-טק והביוטכנולוגיה בישראל.

Jefferies LLC הינה חברת בת בבעלות מלאה של קבוצת הפיננסים Jefferies Group LLC, חברת בנקאות השקעות גלובלית מובילה. הקבוצה המובילה את השוק מספקת מגוון שלם של שירותי בנקאות להשקעות, שירותי מסחר במניות ואיגרות חוב, וניהול נכסים להשקעות באמריקה, אירופה ואסיה. Jefferies Group LLC היא חברה בת בבעלות מלאה של Jefferies Financial Group Inc. הנסחרת בבורסה בניו יורק (NYSE: JEF) ובעלת שווי שוק של כ-6 מיליארד דולר.

לג'פריס ידע רחב וניסיון מעמיק בחברות ההיי-טק, ביומד ומדטק ישראליות והבנה ייחודית של צרכיהן העסקיים והפיננסיים. הצטרפותו של ג'פריס כחבר רחוק בבורסה בתל אביב מאפשרת לבנק להעמיק את חשיפתן של חברות הטכנולוגיה והביוטכנולוגיה הישראליות למשקיעיהן.

חברת הטכנולוגיה ההולנדית Flow Traders B.V. ("FT") הפועלת כעושה שוק, מספקת נזילות בשווקים בעולם במכשירים פיננסיים שונים הנסחרים בבורסות מובילות בעולם. FT פועלת לחשבונה העצמי בלבד ("נוסטרו").

FT התאגדה בהולנד ב-1991, ומפוקחת על ידי רשויות הפיקוח בהולנד. החברה פועלת בין היתר בבורסות הבאות: LSE, Euronext, Nasdaq Nordics, CME, Cboe, ICE, Deutsche Boerse, Eurex, SIX. FT הינה חברה בת בבעלות מלאה, בעקיפין, של Flow Traders N.V. (להלן: "FTNV"), חברה ציבורית הנסחרת ב-Euronext.

יורוקליר בנק הצטרף לבורסה כ"חבר משמורן"

הגוף הפיננסי הבינלאומי Euroclear Bank הינו הגוף הראשון שהצטרף לבורסה השנה כחבר משמורן (Custodial Member) - חבר המנהל במסלוקת הבורסה את נכסי לקוחותיו ומקבל ממנה שירותי סליקה ומשמורת, אך אינו מבצע פעילות מסחר.

יורוקליר בנק הינו גוף פיננסי בינלאומי, המספק שירותי סליקה ותפעול ניירות ערך ללקוחות ולגופים פיננסיים ביותר מ-90 מדינות. הבנק מדורג AA+ על ידי Fitch Ratings ו-AA על ידי Standard & Poor. בשנת 2018 תפעלה קבוצת יורוקליר, אליה משתייך יורוקליר בנק, עסקאות בניירות ערך בשווי של כ- 791 טריליון אירו, והחזיקה בעבור לקוחותיה נכסים בשווי 28.8 טריליון אירו.

צירוף יורוקליר לבורסה כחבר משמורן הוא חלק ממאמצי הבורסה בתל-אביב להגדיל את מעגל החברים בה, לעודד תחרות, ולשפר נגישות של משקיעים בינלאומיים למסחר בניירות ערך ישראלים. הצטרפותו של יורוקליר בנק למסלוקת הבורסה כחבר משמורן, אפשרה ליורוקליר בנק לפתוח חשבון ניירות ערך במסלוקת הבורסה, שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבורסה, ולספק באופן זה ללקוחותיו באירופה וברחבי העולם שירותי משמורת (Custody) בניירות ערך ישראלים, באופן ישיר.

הצטרפותו של יורוקליר בנק לבורסה בתל-אביב היא תוצאה של שינוי שבוצע בכללי הבורסה, המאפשר צירוף חברים חדשים שמנהלים חשבון ניירות ערך עבור לקוחותיהם במסלוקה אך אינם עוסקים בפעילות מסחר. שינוי הכללים מאפשר גם לגופים פיננסיים נוספים, מקומיים ובינלאומיים, לנהל במסלוקת הבורסה את נכסי לקוחותיהם באופן ישיר, תוך חיסכון בהוצאות ובמשאבים, ותוך הגנה מקסימלית על הנכסים.

קשרי משקיעים הלכה למעשה

הפורום הישראלי לקשרי משקיעים (IIRF) של הבורסה לניירות ערך בשיתוף איגוד החברות הציבוריות קיימו בשנת ב-2019 שני קורסים בתחום קשרי המשקיעים.

הקורסים סיפקו הבנה וכלים פרקטיים להתנהלות נכונה בתחום קשרי משקיעים, לגיבוש וניהול אסטרטגיית קשרי משקיעים אפקטיבית בארגון עם המשקיעים ופעילי שוק ההון ולקחו בהם חלק נציגי חברות אשר ביקשו להרחיב את הידע בתחום חשוב זה.

תחום קשרי משקיעים צובר תאוצה בעולם המערבי ובישראל, חברות רבות מקדישות חשיבה ומשאבים בניהול הקשר עם המשקיעים, מאמצות אסטרטגיית קשרי משקיעים ורואות במנהלי התחום חלק בלתי נפרד מהשדרה הניהולית, האסטרטגית והעסקית של החברה. מנהלים רבים כבר מבינים כי פעילות קשרי משקיעים נכונה עשויה לתרום רבות להצלחה העסקית של החברה לא רק בעתות משבר או לטובת גיוס הון אלא כפעילות שוטפת, מובנית, מקצועית ומתוכננת היטב לאורך חיי החברה והתפתחותה. רגולציה, שינויי רגולציה והגברת השיח בין בעלי המניות והחברה כפי שבא לידי ביטוי בשווקי ההון בארה"ב, אירופה וגם בשוק הישראלי, מבליטים את הצורך בהגברת ההיערכות הנכונה מצד החברות לחיזוק פעילות קשרי המשקיעים בתוך הארגון ומחוצה לו.

קורסים נוספים בתחום קשרי המשקיעים יתקיימו גם ב-2020.

קורס מתקדם לאנליזה וניהול השקעות בחברות מדעי החיים

האיגוד הישראלי לתעשיות מתקדמות (IATI) והבורסה לניירות ערך החלו בחודש דצמבר קורס מתקדם לאנליזה וניהול השקעות בחברות מדעי החיים מכל התחומים, בו השתתפו בכירים בתעשיית הביוטכנולוגיה העולמית והישראלית. הקורס מעניק כלים מתקדמים לניתוח חברות חדשנות בתחום הביוטכנולוגיה ומדעי החיים וכולל תכנים מקצועיים מגוונים בהם: סקירות מאקרו מתקדמות של עולם הביומד, מגמות עכשוויות ועתידיות בסקטור, הערכות שווי וחיידושים בתחום הרגולציה.

IATI והבורסה שואפות להמשיך לעודד ולקדם גופי השקעה מוסדיים ישראלים להשקיע בחברות חדשנות רפואית ישראליות באמצעות הקניית כלים לניתוח זיהוי השקעות. הקורס מהווה נדבך נוסף בשורה של מהלכים שמבצעת הבורסה בתל אביב שמטרתם קידום ההייטק הישראלי והרחבת הידע והמחקר האנליטי בתחום, וזאת על מנת לבסס תשתית רחבה ומקצועית יותר בקרב הגופים המוסדיים בישראל.